Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Факультет іноземної філології
Кафедра східних мов
Факультет історії та права
Кафедра всесвітньої історії

До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г. С. Сковороди

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали доповідей
VI Міжнародної науково-методичної конференції
28 березня 2025 р.
Частина 1

Харків – 2025

УДК 81’243
С91

Відповідальні за випуск:
Н.В. Руда – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С. Сковороди;
Л.М. Ямпольська – кандидат історичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри всесвітньої історії ХНПУ імені Г.С. Сковороди;
К.Є. Жукова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 4 від 16.04.2025

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Матеріали доповідей VI Міжнародної науково-методичної конференції, ч.1, 28 березня 2025 р. Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2025. 194 с.

До збірника увійшли матеріали доповідей VI Міжнародної науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2025

ЗМІСТ

<u>ЛІНГВІСТИКА ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО</u>

ALİBEKİROĞLU Sertan. ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNDE KARIŞIK DİLLİ ESERLERİN OLUŞMA NEDENLERİ ÜZERİNE / ON THE REASONS FOR THE FORMATION OF MIXED LANGUAGE WORKS IN OLD ANATOLIAN TURKISH.....9

URGANCI Elif Merve. FROM THE GOKTURK ALPHABET TO THE MODERN TURKISH ALPHABET: A TYPOGRAPHIC ANALYSIS.....13

AMORIM Matheus Benevides. INSUBORDINATE CLAUSES IN MODERN STANDARD JAPANESE ― A SUGGESTION OF SURVEY BETWEEN JAPANESE NATIVE AND NON-NATIVE SPEAKERS.....15

БАТЮК Ірина. МОВИ ПІВДЕННИХ ОСТРОВІВ ЯПОНІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗБЕРЕЖЕННЯ 17

БЕРЕЖНА Єлизавета. КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТАБУЇЗМІВ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ. 19

БОРИСКОВА Олександра. СЕМАНТИКА ЖІНОЧИХ ІМЕН У РОМАНІ «СОН У ЧЕРВОНОМУ ТЕРЕМІ» 20

БХАКХАРЬЯ Вероніка. СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОЛОРАТИВІВ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....22

ХУССЕЙН Ваэль (Wail HOUSSIN). АРАБСЬКА МОВА ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ЗМІЦНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....25

ВОЛКОВА Еліна. СТРУКТУРА І СЕМАНТИКА ФІТОНІМІВ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....26

ZAZA Yuliya. METHODOLOGY OF REGISTER IN THE STUDY OF DIGLOSSIA IN ARABIC-SPEAKING COUNTRIES.....28

КАРІЙ Єлизавета. ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРАФЕМИ 犬 У СКЛАДЕНИХ ІЄРОГЛІФАХ....30

КОЛЕСНІКОВА Валерія. ГО ДЕГАН ЯК МАЙСТЕР СЯНШЕН: МОВНИЙ СТИЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИСТУПІВ.....32

КОРНІЄНКО Інна. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ АБРЕВІАЦІЇ В ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ….....34

МАЄВСЬКА Людмила. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОЗИЧЕННЯ АРАБО-ПЕРСЬКОЇ ІСЛАМСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ГАГАУЗЬКОЮ МОВОЮ.....36

МАРКОВА Поліна. ЛЕКСИЧНІ ОДИНИЦІ ДЛЯ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ…… 40

НАГОРНА Ольга, ЯНЧУК Олександр. ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ІНВЕКТИВНОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....42

НЕЧИТАЙЛО Оксана. ГРАФЕМИ, ЯКІ ПОЗНАЧАЮТЬ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ. СЕМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОХІДНИХ ІЄРОГЛІФІВ.....45

ОЗЕРСЬКА Оксана. ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ АСПЕКТИ ДІЛОВОЇ ТЕЛЕФОННОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЯПОНСЬКИХ КОМПАНІЯХ.....47

ОМЕЛЬЧУК Єлизавета, НАУМЕНКО Станіслав. ДОСЛІДЖЕННЯ КИТАЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ЇВ В СТИЛІСТИЧНОМУ АСПЕКТІ.....49

ПОПОВИЧ Яна, ЦИМБАЛ Світлана. ВИКОРИСТАННЯ ЧЕН'ЮЙ У КИТАЙСЬКИХ РОЗВАЖАЛЬНИХ ПРОГРАМАХ.....50

ПРУТЯНА Маргарита. ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ІНВЕРСІЇ В ПРАЦЯХ КИТАЙСЬКИХ ВЧЕНИХ.....52

РАГУЛІНА Лілія. ОСНОВНІ НАПРЯМИ СУЧАСНИХ КИТАЙСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МОВОЗНАВЧОЇ ТРАДИЦІЇ СТАРОДАВНЬОГО КИТАЮ.....54

САМОЙЛЕНКО Наталя. ПРОБЛЕМИ ПОЛІСЕМІЇ ТА БЛИЗЬКОГО ЗНАЧЕННЯ СЛІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ 55

СИТНІКОВА Валерія. ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ ЯК ПЕРВИННИЙ ЕТАП ГЕНДЕРНОГО МАРКУВАННЯ МОВИ (НА ОСНОВІ КИТАЙСЬКОЇ ТА ЯПОНСЬКОЇ МОВ).....58

СНІТИНСЬКИЙ Вадим. ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ АРАБСЬКОЇ МОВИ.....60

ТИТОВ Антон. ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ В ТУРЕЦЬКОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ.....63

ЧИХАРІНА Карина. МОВНА ПОЛІТИКА СИНГАПУРУ ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....64

ШЕВЧЕНКО Марія. МАНІПУЛЯТИВНІСТЬ В КИТАЙСЬКИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ 66

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

CAO Jing. ANALYSIS OF LITERATURE TRENDS IN CHINA AS THE BACKGROUND OF LU YAO'S ORKS.....70

DASHCHENKO Hanna. THE SYMBOLIC MEANING OF THE CICADA IMAGE IN CHINESE MALE POETRY.....71

ENUKASHVILI Sandro. SHOTA RUSTAVELI AND «THE KNIGHT IN THE PANTHER'S SKIN» LASTING LEGACY.....73

SHARVASHIDZE Keti. LOVE AND DUTY, ACCORDING TO ALEXANDER KAZBEGI'S «KHEVISBERI GOTCHA»....74

AHMAD GARIBO Garibo, КРИВОНІС Максим. АРАБСЬКА ЛІТЕРАТУРА КРІЗЬ ПРИЗМУ ЕПОХ....77

БЕКЕТОВА Анастасія. ОБРАЗ ВІЙНИ У ЖІНОЧІЙ ФЕНТЕЗІЙНІЙ ПРОЗІ Ц. ФЕЙСЯН ТА Р. КВАН....79

ВЕЧОРИНСЬКА Тетяна. ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСУ КИТАЙСЬКОМОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ФІЛІППІНАХ....81

ГУЛУЗАДА Айше. ЮНУС ЕМРЕ: ІСТОРИЧНА ПОСТАТЬ І ЛІТЕРАТУРНА СПАДЩИНА 84

КІРНОСОВА Надія. СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ КИТАЙСЬКОЇ ЛЕКСИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ НЕЛЮДСЬКИХ ІСТОТ У «МАНДРІВЦІ НА ЗАХІД» ВУ ЧЕН'ЕНЯ....86

КРАСНОКУТСЬКА Марія. ВПЛИВ ПОДІЙ БІЛОГО ТЕРОРУ НА РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРИ ТАЙВАНЮ....89

КРИВОРУЧКО Світлана. ФЕНОМЕН ІНДІЇ В РОМАНІ САЛМАНА РУЖДІ «ОСТАННІЙ ПОДИХ МАВРА»....91

ЛАПА Арина. СУСПІЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ СТВОРЕННЯ РОМАНУ МОСЯН ТУНСЮ «ЗАСНОВНИК ДЕМОНІЧНОГО ШЛЯХУ»....93

МАРТИНОВА Поліна. ОБРАЗ ЖІНОЧОГО ГЕРОЇЗМУ ПЕРІОДУ КУЛЬТУРНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (НА ОСНОВІ РОМАНА ЮЙ ХУА «ЖИТИ»)....95

МУРОМЦЕВА Анастасія. ОБРАЗ ВОЛЬОВОЇ ЖІНКИ У РОМАНІ ЧЖАН АЙЛІН «КОХАННЯ У ПІДКОРЕНОМУ МІСТІ»....97

ОСТРОГЛЯД Вікторія. ПОСТКОЛОНІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОСМИСЛЕННЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ....99

ПРИСТАШ Анастасія. ОПОВІДЬ ПРО АНТАРУ У ХУДОЖНІЙ РЕЦЕПЦІЇ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО....100

ФІЖДЕЛЮК Марія. ФЕНОМЕН КИТАЙСЬКОГО ВЕБ-РОМАНУ У СУЧАСНІЙ ПОП-КУЛЬТУРІ....103

ФІЛЕНКО Ірина. ОБРАЗ ТИБЕТЦІВ В АНГЛОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ....104

ХИЖА Іван. СИМВОЛІЗМ МУЗИКИ ТА ЇЇ ДУХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ У РОМАНІ «ЗАСНОВНИК ДЕМОНІЧНОГО ШЛЯХУ»....106

ШАТОХІНА Валерія. ОБРАЗ ШІНІГАМІ В «ЗОШИТІ СМЕРТІ» ТА ЙОГО КОРІННЯ В ЯПОНСЬКІЙ МІФОЛОГІЇ....108

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХІДНИХ ДИСЦИПЛІН

ESAKI Tetsuya. DISTRIBUTION OF EXPRESSIONS DESCRIBING DATA INTERPRETATION AND FINDINGS IN FIGURES: AN ANALYSIS USING A WRITTEN CORPUS.....110

АГАПОВА Дар'я. ЗАСТОСУНКИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ: ТРЕНДИ ТА НАПРЯМ ОСВІТНЬОЇ ІНДУСТРІЇ В СУЧАСНІЙ КНР.....112

АХМАД Олена. МЕТОДИЧНІ КОНЦЕПТИ КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ ПІДРУЧНИКІВ АРАБСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЗЗСО УКРАЇНИ: ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ.....115

ДАВИДЕНКО Дарина. ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ НА ПЛАТФОРМІ YOUTUBE ЯК ЗАСІБ НАОЧНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ГРАМАТИКИ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....118

ІВАШЕЧКІНА Дар'я. ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ТА РОЛЬ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....119

КОМІСАРОВ Костянтин, БОРИШПОЛЕЦЬ Юлія, ГОРОДИСЬКА Ольга. ГРАМАТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОБОВ'ЯЗКУ ТА ВИМУШЕНОСТІ У КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....121

КОСТЕНКО Єлизавета. АСПЕКТНЕ НАВЧАННЯ ЯК РАЦІОНАЛЬНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....124

КУЩОВА Дар'я. ПОНЯТТЯ "МОВНИЙ ТЕСТ", ЙОГО СУТНІСТЬ ТА ЦІЛІ У МОВНІЙ ОСВІТІ.....126

LACHASHVILI Tamaz. MODELING AND VIRTUALIZATION TECHNOLOGIES – CHALLENGES OF THE MODERN EDUCATIONAL SYSTEM.....127

ПОЛІШКО Христина. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСТОСУНКУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ «HELLO CHINESE» ПРИ НАВЧАННІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....132

РУДА Наталія, ЖУКОВА Катерина. ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУРОЗНАВЧОГО КОМПОНЕНТА ПРИ НАВЧАННІ ФІЛОЛОГІВ-КИТАЄЗНАВЦІВ.....134

ТАБОЛІНА Карина. ПОНЯТТЯ "НАСТАВНИЦТВО" У СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....136

ОСВІТА КРАЇН СХОДУ

БІЛИК Вікторія. ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ: ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....138

КАЛАШНИК Любов. РЕФЕРАТИВНИЙ ПЕРЕКЛАД ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ МАГІСТРІВ-ФІЛОЛОГІВ (на прикладі китайської мови).....140

МО Гуаньсян. УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ КНР: ВПЛИВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....143

НАУМЕНКО Станіслав. GUANGDONG COUNTRY GARDEN SCHOOL, ІНДИВІДУАЛЬНІ КУРСИ ДЛЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ.....145

ХУАН Іге. ІНТЕГРАЦІЯ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У СТВОРЕННІ МУЗИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ У КНР.....146

HE Lina. TRADITIONAL CULTURE AND INNOVATION COLLABORETION IN CHINESE PRIMARY SCHOOL DANCE EDUCATION WITHIN A FLEXIBLE-LEARNING CONCEPT.....149

LIU Xi. SPECIAL TEACHER TRAININ PROGRAMS FOR ETHNIC MINORITY REGIONS IN CHINA.....151

TAN Lipin. ORGANISATIONAL AND PEDAGOGICAL BASIS OF MANAGERS` PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN CHINA.....154

TAO Zhiqi. FOSTERING GLOBAL PERSPECTIVES: The INFLUENCE OF MULYICULTURAL ART EDUCATION ON STUDENT DEVELOPMENT.....156

WANG Ziwen. CHALLENGES FOR CHINESE UNIVERSITIES IN FOSTERING INTERNATIONALIZATION PROGRAMS FOR FUTURE MUSIC TEACHERS.....159

ZHOU Tingting. INTIGRATING CHINESE LANGUAGE TEACHING THROUGH PIANO LESSONS: A METHODOLOGICAL APPROACH FOR PRIMARY SCHOOL CHILDREN IN CHINA 162

КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО КРАЇН СХОДУ

AKDENİZLİ Fuat, GÜNAYDIN Tuğrul Mustafa. ÇAĞDAŞ “TÜRK RUNİK ALFABESİ” FONT TASARIMI (FONT DESIGN OF THE CONTEMPORARY “TURKISH RUNIC ALPHABET”) 164

BAYAR Ziyacan, YILDIZ Emre. İZMİR’İN GEÇMİŞİ VE BUGÜNÜ ARASINDA BİR UZLAŞMA ALANI OLARAK KÜLTÜRPARK - BİR ATÖLYE ÇALIŞMASI (KÜLTÜRPARK AS A RECONCILIATION SPACE BETWEEN IZMIR'S PAST AND PRESENT - A WORKSHOP).....166

DURMAZ Candan. AZİZ NESİN’in TOPLUMSAL ELEŞTİRİ ROMANLARINDA ERKAL YAVİ’NİN KAPAK TASARIMLARI (COVER DESIGNS OF ERKAL YAVI IN AZIZ NESIN’S SOCIAL CRITICISM NOVELS).....169

DURMAZ Nurcan. EVALUATION OF THE MOTIFS USED IN THE MOSAICS AND WALL PAINTINGS OF THE TERRACE HOUSES IN EPHESUS ANCIENT CITY IN TERMS OF THE DESIGN APPROACH OF THE PERIOD.....171

DURMAZ Ömer. THEMATIC ANALYSIS OF LOCAL CULTURE AND VISUAL ELEMENTS IN İZMİR FAIR POSTERS.....173

GÜLER Tuğcan, AKDENİZLİ Fuat. ETKİLİ TABELA TASARIMIYLA YÖN BULMA (WAYFINDING WITH EFFECTIVE SIGNAGE DESIGN).....174

JAGODNISHVILI Temur, SHAISHMELASHVILI Tamar. FOR GEORGIAN CULTURAL ISSUES.....177

KAÇTI Sevda. TÜRK ÇİZER CEM GÜVENTÜRK'ün VAROLUŞSAL KARİKATÜRLERİ (EXISTENTIAL CARTOONS OF TURKISH DRAWER CEM GÜVENTÜRK).....179

ONAT Emrah Suat. KÜLTÜRLER-ARASI VE DİNLER-ARASI BİR SİNEMA UYARLAMASI: *THE EXORCIST* (1973-ABD) VE *ŞEYTAN* (1974-TÜRKİYE) ÖRNEKLERİ (A CROSS-CULTURAL AND INTERRELIGIOUS MOVIE ADAPTATION: *THE EXORCIST* (1973-US) AND *ŞEYTAN* (1974-TÜRKİYE)).....181

OSADZE Ivane. TOLERANT ASPECTS OF GEORGIAN CULTURE.....184

ДАВИДЦЕВА Анастасія. ВПЛИВ КОНФУЦІАНСТВА НА ДІЛОВИЙ ЕТИКЕТ: ІСТОРИЧНА ТРАДИЦІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....186

МОЛЧАНОВА Карина, ЛУПАРЕНКО Світлана. ТРАДИЦІЯ «ДЗЕН» ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯПОНЦІВ.....188

Світлана ХРЯКОВА. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ПРОСТИХ ЛЮДЕЙ НА ПОЛОТНАХ КІМ ХОНДО: ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЗУАЛЬНИХ НАРАТИВІВ.....191

Ще один принцип полягає у необхідності постійного моніторингу прогресу учнів. Хоча більшість застосунків мають вбудовані системи оцінювання і звіту, вони не завжди є надійними, адже технології також мають тенденцію виходити з ладу. Тому вчитель повинен самостійно відстежувати реальний прогрес у розвитку мовних навичок та за потреби коригувати навчальний процес.

Отже, у підсумку можна зазначити, що мобільні застосунки дійсно відіграють важливу роль як додаткові інструменти навчання іноземній мові, вони сприяють оптимізації навчального процесу і, в певному сенсі, полегшують роботу викладача, виконуючи функцію асистента. Інтеграція мобільних застосунків у навчальний процес не може мати на меті повну заміну традиційних методів викладання іноземної мови. Задля підвищення ефективності навчального процесу з використанням мобільних застосунків слід дотримуватися наступних принципів:

- Збалансоване поєднання традиційних методів навчання з мобільними технологіями;
- Використання мобільних застосунків відповідно до конкретних навчальних цілей;
- Систематичне використання мобільних застосунків відповідно до чіткої структури та часових обмежень;
- Постійний моніторинг та оцінка реального прогресу учнів викладачем, незалежно від автоматизованих систем оцінювання.

Варто додати, що використання новітніх технологій у навчальному1. процесі потребує підвищення кваліфікації вчителів. Щоб запропонувати учням комп'ютерну систему для навчання, вчителі мають першими детально вивчити всі навчальні платформи. (Байдюк, 2023)

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воробель, М. (2022). Використання наочності на заняттях іноземної мови: транскультурність та мультимодальність у зображеннях. Інноваційна педагогіка, 43(1), 43–48. https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/43/1.7

2. Байдюк, Л. М. (2023). Сучасні технології навчання іноземної мови та їх використання в початковій школі. Академічні візії, (23). вилучено із https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/546

ГРАМАТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОБОВ'ЯЗКУ ТА ВИМУШЕНОСТІ У КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Костянтин КОМІСАРОВ, Юлія БОРИШПОЛЕЦЬ, Ольга ГОРОДИСЬКА
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Україна

Із базовими засобами вираження в японській мові категорії обов'язку студенти вперше знайомляться на етапі опанування простої форми заперечення

～ない, від якої можна утворити конструкції обов'язку ～なければならない та ～ないといけない («не можна не…»), засновані на подвійному запереченні: パスポートを見せなければなりません。/パスポートをみせないといけません。 *Потрібно показати паспорт*. Варто відзначити, що досить ілюстративним прикладом актуального використання цих конструкцій є застосування їх в одному мовленнєвому акті з конструкціями надання дозволу не виконувати дію: 子供もお金を払わなければなりませんか。…いいえ、払わなくてもいいです。 *Діти також повинні платити гроші? – Ні, не повинні* (みんなの日本語 初級Ⅰ 第2版 本冊, 2012, с. 144). Граматичний коментар щодо представленої тут конструкції обов'язку обмежується такою інформацією: «Ця конструкція означає, що щось повинно бути зроблено незалежно від волі мовця. Зверніть увагу на те, що ця конструкція не має заперечного значення» (みんなの日本語 初級Ⅰ 翻訳・文法解説ウクライナ語版, 2009, с. 112). Зауважимо, що, попри об'єктивність твердження про відсутність заперечного значення, явно бракує елементарного роз'яснення морфологічної природи конструкції ～なければならない із загостренням уваги студентів на подвійному запереченні, яке складає основу багатьох граматичних одиниць і здебільшого – так чи інакше пов'язаних із вираженням обов'язку чи вимушеності. Однак, ～なければならない та ～ないといけない – це, найчастіше, єдині конструкції обов'язку, що репрезентуються на початковому рівні вивчення японської мови (初級).

Середній рівень (中級) передбачає залучення уже ширшого спектру таких граматичних одиниць. Так, на ранній стадії зустрічаємо тут синонімічні до попередньо оглянутих конструкції ～なくてはならない та ～なくてはいけない. До того ж, вони, за аналогією до початкового рівня, подаються разом із конструкцією ～なくてもかまわない (надання дозволу не виконувати дію): 招待されたときは、出された料理を全部食べなくてはなりませんか。…いいえ、食べられない物があったら、食べなくてもかまいませんよ。 *Коли тебе запросили в гості, потрібно їсти всі страви, які подають? – Ні, якщо серед них буде те, чого ти не їси, то їсти це не обов'язково*. Суттєвого розширення комунікативного потенціалу на цьому етапі ще не спостерігаємо, хіба що студенти мають змогу познайомитися зі стилістично забарвленими варіантами конструкцій обов'язку ～なくちゃ（いけない） та ～なきゃ（いけない）, що використовуються виключно у розмовному мовленні: 今晩食事に行かない？…ごめん。あしたまでにレポートを書かなくちゃいけないんだ。 *Підемо ввечері кудись поїсти? – Вибач, маю до завтра написати реферат* (みんなの日本語中級Ⅰ本冊, 2008, с. 86-87).

На тому ж середньому рівні вивчення, але значно пізніше подається конструкція ～ざるを得ない, що використовується на позначення вимушеності: 予算不足にもかかわらず、新制度の導入でたくさんの役人を補充せざるを得なかった。 *Попри дефіцит бюджету, ми були змушені наймати більше*

співробітників у зв'язку із впровадженням нової системи; 熱が 39 度もある。今日は大事な会議があるが、休まざるを得ない。 *Температура – 39! Сьогодні важливі збори, але я змушений їх пропустити* (みんなの日本語中級 II 本冊, 2012, с. 66).

Наприкінці курсу навчання японської мови за середнім рівнем зустрічаємо конструкцію ～わけにはいかない: どんなに生活に困っても、子供の学費のために貯金してきたこのお金を使うわけにはいかない。 *Яким скрутним не було б наше життя, ми не повинні витрачати гроші, відкладені на освіту дітей*; 失業中だからといって、親に頼るわけにはいかない。 *Я не можу дозволити собі покладатися на батьків лиш через те, що зараз не маю роботи* (*みんなの日本語中級 II 本冊*, 2012, с. 165).

Слід зазначити, що ～わけにはいかない якісно відрізняється від попередньо вивчених конструкцій для вираження обов'язку чи вимушеності – тут у семантиці чітко простежується компонент моральності. Іншими словами, йдеться не про вимушеність певних дій з огляду на фізичні властивості чи збіг обставин, не просто про потребу зробити щось заради уникнення проблем, а саме про моральний обов'язок, тобто перетворення вимог суспільної моралі на особистісний імператив конкретної особи та добровільне його виконання (*Принципи і категорії етики та їх прояв в професійній діяльності*, 2017). На нашу думку, на цей момент необхідно вчасно звернути увагу студентів, адже це може і повинно стати запорукою успішного здійснення вибору з-поміж різних конструкцій на позначення обов'язку та вимушеності у процесі комунікації, а також під час виконання вправ і тестових завдань.

Така граматична конструкція у сучасній японській мові – не одна, хоча висвітлення структур зі значенням обов'язку на середньому рівні часто закінчується саме нею. Ми ж пропонуємо дещо розширити і поглибити знання студентами такого граматичного матеріалу, і у пригоді можуть стати, зокрема, довідкові джерела. Наприклад, у межах того самого середнього рівня (без виходу на просунутий, 上級) можна додатково запропонувати до розгляду, щонайменше, три конструкції.

Конструкція ～ないではいられない（～ずにはいられない）може виражати вимушеність як фізіологічного, так і морально-етичного характеру: 虫に刺されたところがかゆくて、かかないではいられない。*Не можу стриматись, щоб не почухати місце, куди мене вкусила комаха*; 津波の被災者のニュースを見ると、早く復興が進むようにと願わずにはいられません。*Дивлячись новини про постраждалих унаслідок цунамі, не можу не молитися за те, щоб відновлювальні роботи закінчилися якомога скоріше* (友松 悦子 ほか, 2010, с. 222).

Конструкція ～ないではすまない（～ずにはすまない）сигналізує про неможливість заспокоїтися, відновити психологічний комфорт, якщо не виконати певну дію: よそのうちの高価なものを壊してしまったのだ。弁償し

ないではすまない。*Я випадково поламав дорогу річ у людей вдома. Мушу заплатити їм компенсацію*; 今回のＡ大臣の失言の影響は大きい。辞職せずにはすまないだろう。*Необережні слова міністра А. мали цього разу серйозні наслідки. Мабуть, йому доведеться піти з посади* (友松　悦子　ほか, с. 224).

Головну ідею ～ないではおかない（～ずにはおかない）можна коротко виразити словами «я цього так не залишу»: 本校においては、試験の際に不正をする学生は罰さないではおかない。*У нашому закладі студенти, що вдаються до шахраювання під час іспитів, караються* (友松　悦子　ほか, с. 224).

Насамкінець слід неодмінно наголосити на тому, що будь-яке урізноманітнення навчального матеріалу, особливо граматичного, потребує значних додаткових зусиль і часу від викладача. Інакше студенти можуть почати плутати граматичні конструкції, недостатньо чітко засвоювати механізм їхнього утворення і, як наслідок, втрачати інтерес до занять.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *みんなの日本語 初級I 第2版 本冊*. (2012). スリーエーネットワーク.
2. *みんなの日本語　初級I　翻訳・文法解説ウクライナ語版*. (2009). Вид-во Нац. ун-ту "Львівська політехніка".
3. *みんなの日本語中級I本冊*. (2008). スリーエーネットワーク.
4. *みんなの日本語中級II本冊*. (2012). スリーエーネットワーク.
5. *Принципи і категорії етики та їх прояв в професійній діяльності*. (2017). Професійна етика. http://pe.ptngu.com/07.html.
6. 友松　悦子, 宮本　淳　&　和栗　雅子. (2010). *どんなときどう使う日本語表現文型500: 日本語能力試験N1~N3の重要表現を網羅*. アルク.

АСПЕКТНЕ НАВЧАННЯ ЯК РАЦІОНАЛЬНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Єлизавета КОСТЕНКО
Науковий керівник: проф. Л.С. Калашник
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Україна

Зважаючи на стрімку глобалізацію, китайська мова дедалі користується попитом серед широкої аудиторії. Вимоги до закладів формальної освіти, які надають знання з відповідної ґалузі стають вище. Як результат, постає питання про ефективні методи вивчення китайської мови. Вибір підходу до вивчення іноземної мови є головним завданням, адже він прямо впливає на успішність навчання.

У сучасній методиці аспектне навчання розглядається, як форма організації навчального процесу, яка передбачає роздільну роботу з аспектами мови. Викладання мовних явищ розділяють за окремими дисциплінами, наприклад, граматикою, лексикою та фонетикою (Ружин, 2014). Зважаючи на